

Vedtatt av landsmøtet mars 2011

Politisk uttalelse

Den økonomiske krisen som startet som en krise i internasjonal finanssektor, har ført til arbeidsledighet og økonomisk tilbakegang i store deler av verden. I kjølvannet av kostbare redningsaksjoner for å unngå kollaps i finanssektoren, har en rekke stater blitt påført en uholdbar statsgjeld, som nå søkes løst med brutale nedskjæringer og velferdsstattsutt. Ubalanse i verdenshandelen og tendenser til valutakrig og skjerpet kamp om naturressurser bidrar til å gjøre situasjonen ytterligere komplisert og skaper uro i en rekke land. Redningspakken til finanskapitalen har ført til enorm statsgjeld og sviktende statsinntekter. Vanlige arbeidstakere må betale regningen for finansspekulantene i form av massearbeidsløshet, store kutt i offentlig sektor og angrep på faglige rettigheter, lønn og pensjoner.

Takket være stor statlig finansformue, store offentlige inntekter og fornuftig krisehåndtering, har krisen fått mindre alvorlige følger for Norge. Med unntak av store tap i enkelte kommuner som følge av spekulative finansinvesteringer og en kraftig nedgang i bygge- og anleggsbransjen, har skadevirkningene vært små. Men regjeringen har ikke benyttet anledningen til å innføre strengere regulering eller styrke den politiske styringen over finanskapitalen med andre tiltak, og de langsiktige virkningene på Norge av den økonomiske krisen er fortsatt usikre.

Selv om Norge skiller seg ut fra den internasjonale trenden, er det grunn til å frykte smitteeffektene av tunge økonomiske og politiske konjunkturer. Markedsliberalisme og globalisering har satt den nordiske modellen under press. Både den politiske høyresida og arbeidsgiverne har i lang tid angrepet sentrale sider ved modellen som sosial utjevning, universelle velferdsytelser og offentlig sektors rolle. Tilsvarende angripes fagbevegelsen og trepartssamarbeid, arbeidstakernes lønns- og arbeidsforhold, retten til faste ansettelser og retten til personvern. Tillitsvalgte og verneombud blir forsøkt presset til å akseptere brudd på lov- og avtaleverket. Eiernes jakt på kortsiktige gevinster og høye effektivitetskrav driver fram hyppige omstillinger som skaper sykkelighet og utstøting. Denne utviklingen driver fram behovet for en mer omfattende arbeidslivsreform som sikrer ansettelsestrygghet, medinnflytelse, integritet og effektivt tilsyn.

Norge har lav arbeidsløshet, men mange stenges av ulike årsaker ute fra arbeidslivet. Full sysselsetting er grunnlaget for å sikre sosial utjevning, deltakelse og hindre marginalisering av svake grupper. Alle har rett til arbeid, og regjeringen må beskytte utsatte grupper, føre en aktiv arbeidsmarkedspolitik som hjelper disse inn på arbeidsmarkedet. Det er et politisk ansvar å sørge for at utdanningssystemet gir den enkelte nødvendig kompetanse for å delta i arbeidslivet, og til forskning og utvikling til beste for hele samfunnet. Frafallet i videregående skole er et samfunnsproblem som regjeringen må finne effektive tiltak mot. Raske og omfattende omstillinger krever livslang læring. Regjeringen må ta initiativ overfor partene i arbeidslivet for å få på plass gode rammebetingelser for å sikre alle rett til etter- og videreutdanning.

Globalisering og markedsliberalisme gjør det utfordrende å utvikle en virksom næringspolitikk. Tilgangen til effektive virkemidler er begrenset og kortsiktige eiere forsterker problemene. Offentlig sektor har et betydelig økonomisk eierskap som sikrer inntekter, arbeidsplasser og langsiktig eierskap. Statlige og kommunale eiere kan også styre virksomheter strategisk, legge premissene for

mer kortsiktige beslutninger og sørge for god ledelse i virksomhetene. Omfattende offentlig eierskap er sammen med næringsstøtte og reguleringer de viktigste virkemidlene den norske staten rår over. Regjeringen må benytte disse virkemidlene for å skape et bærekraftig og framtidsrettet næringsliv, og for å sikre at landet ikke tappes for kompetanse og arbeidsplasser.

Utbygging av effektiv og miljøvennlig infrastruktur for kommunikasjon, transport og energitilførsel må forsterkes kraftig. Effektiv bruk av IKT er viktig for etablering av næringsvirksomhet, for en effektiv offentlig sektor, for undervisning og for vanlige folks deltakelse i samfunnet. Det gjenstår fortsatt mye før infrastrukturen er tilstrekkelig utbygd til at hele landet har tilgang til tilfredsstillende bredbåndstjenester. Riktig bruk av IKT effektiviserer produksjonen, reduserer bruk av energi og transport og bidrar til å løse logistiske utfordringer.

Den sittende regjeringen har økt investeringene kraftig til vei og jernbane, men fortsatt savnes en mer langsiktig og dristig satsing, særlig på jernbane. Utilstrekkelige investeringer i strømmettet forårsaker økende antall utkoblinger og store ulikheter i pris. EUs integrasjon av strømmarkedene og produksjon av kraft fra fornybar energi påvirker også det norske kraftmarkedet. Vi står overfor store utfordringer når det gjelder investeringer i nett og ny produksjon og ta vare på offentlig eierskap og kontroll over kraftforsyningen.

Olje- og gassvirksomheten har, i likhet med vannkrafta, gitt arbeidsplasser og store inntekter til samfunnet. Hensynet til sysselsetting, press fra oljeselskaper og økende priser på oljeprodukter skaper press for å åpne nye leteområder. Samtidig representerer petroleumsindustrien press på miljø og er sentral kilde til utslipp av klimagasser. Konflikten om å åpne for lettevirksomhet utafor Lofoten og Vesterålen må løses på en måte som ivaretar grunnleggende hensyn til miljø og fiskerier.

Den norske modellen med en sterk offentlig velferdsstat har bred folkelig oppslutning. Samfunn med godt utbygd offentlig velferd er bedre å leve i for sårbare grupper, og kan også vise til høyere økonomisk vekst. Det er viktig å utvikle velferdsstaten og forsvare den mot angrep fra høyresida. Den rødgrønne regjeringen har stanset privatiseringen av offentlig virksomhet, men uten å ta noe oppgjør med "new public management"-tenkningen (NPM), som gjennomsyrrer driften av offentlig sektor. De negative erfaringene fra helsevesen, eldreomsorg, drift av jernbane, posten, strømmettet, renovasjon og vannforsyningen er nå så overveldende at tiden er overmoden for å erstatte NPM med styringssystemer tilpasset offentlig sektor.

Norge har hatt relativt små økonomiske forskjeller. Dette har bidratt til å dempe de sosiale konfliktene som preget landet opp til annen verdenskrig. Utviklingen har imidlertid gått i retning av økte økonomiske forskjeller de to siste tiårene. Arbeidstakernes andel av verdiskapingen har sunket i samme periode. Det må innføres hardere beskatning og strengere regulering av finanskapitalen for å redusere ulikhetene, begrense finansspekulasjon og redusere faren for økonomiske kriser. Blind tro på markedet og markedsmekanismene er hovedårsaken til den dype økonomiske krisen som har rammet store deler av verden. Sett på bakgrunn av krisa og de enorme skadene denne har påført vanlige folk, er det vanskelig å forstå høyresidas store velgeroppslutning, også i Norge. EL & IT Forbundet har støttet de rødgrønne regjeringspartiene ved valg siden koalisjonen ble etablert. Regjeringen har innfridd forventningene på mange områder. Men samtidig har den ikke klart å løse problemer knyttet til driften av offentlig sektor, mer effektiv regulering og utbygging av infrastruktur og miljø. Forsøkene på å svekke uførepensjon og syketrygd har også bidratt til at regjeringspartiene mister støtte.

EL & IT Forbundet savner en klarere visjon og vilje til å styre samfunnet i retning mer demokrati, mindre forskjeller og bedre velferdsstat. Dette må på plass om regjeringspartiene har ambisjoner om å vinne valget 2013. Arbeidet med denne oppgaven må starte NÅ.